

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

1 Connubii vires personæ dissipat error.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

ingenus dimitri non potest, sic nec servus femel conjugio copulatus ulterius dimitti poterit.

¶ Caput hoc apud Burchardum & Ivoem sequitur post ultima verba capituli, si quis ancillam, infra eadem.

¶ Si autem omnes] Hæc usque ad finem habentur quidem in *Panormis*, sed non apud Burchardum & Ivoem, videlicet ipsius collectio.

C. II. ¶ Ancillam in matrimonio suscipere vix dimittere non licet.
Item Zacharias Papa a.

¶ Si quis liber ancillam in matrimonium acceperit, non habet licentiam dimittere eam (si consentia amborum conjuncti sunt) excepta i causa fornicationis sed una lex deinceps erit per omnia & viro & femina.

¶ Excepta] Hæc usque ad finem non sunt in *Capitularibus*, usque apud Ivoem, qui illa citat. Magister vero sententiarum habet, nisi ob fornicationem.

C. III. ¶ Inter patronum & libertam confus esse matrimonium legitimum.
Item Iulius Papa.

¶ Si quis ancillam suam liberatæ donaverit, & in matrimonium sibi sociaverit, dubitatur si apud quosdam, utrum hujusmodi nuptiæ legitimæ esse videantur, an non. Nos itaque veritatem ambiguitatem decedentes, talia connubia legitimæ esse censuimus. Si enim ex affectu sunt omnes nuptiæ, & nihil inipium, & legis contrarium in tali copulatione fieri potest, quare prædictas nuptias inhihendas existimamus?

¶ a pars. Hic respondetur. Non negatur ingenium posse liberari, sed dicitur, quod si fuerit esse servili conditione, liberari potest dicitur, cum servitus eius fuerit deprehensa. Illud autem *Apostoli* & *Iulii* Papa intelligendum est de his, quorum conditio utriusque nota est. Hujusmodi autem conditio mulieri innotuit erat; non ergo præsumitur auctoritate cogitur manere cum illa, sed liberari illi esse ostenditur vel manere, vel discedere.

C. IV. ¶ De eo, qui ancillam duxit in uxorem, quam patebat esse libertam.
Unde in concilio apud Vermeriam, cui interfuit Rex Pipinus, statutum est, cap. 6.

ingenus dimitri non potest, sic nec servus femel conjugio copulatus ulterius dimitti poterit.

¶ Caput hoc apud Burchardum & Ivoem sequitur post ultima verba capituli, si quis ancillam, infra eadem.

¶ Si autem omnes] Hæc usque ad finem habentur quidem in *Panormis*, sed non apud Burchardum & Ivoem, videlicet ipsius collectio.

C. II. ¶ Ancillam in matrimonio suscipere vix dimittere non licet.
Item Zacharias Papa a.

¶ Si quis liber ancillam in matrimonium acceperit, non habet licentiam dimittere eam (si consentia amborum conjuncti sunt) excepta i causa fornicationis sed una lex deinceps erit per omnia & viro & femina.

¶ Excepta] Hæc usque ad finem non sunt in *Capitularibus*, usque apud Ivoem, qui illa citat. Magister vero sententiarum habet, nisi ob fornicationem.

C. III. ¶ Inter patronum & libertam confus esse matrimonium legitimum.
Item Iulius Papa.

¶ Si quis ancillam suam liberatæ donaverit, & in matrimonium sibi sociaverit, dubitatur si apud quosdam, utrum hujusmodi nuptiæ legitimæ esse videantur, an non. Nos itaque veritatem ambiguitatem decedentes, talia connubia legitimæ esse censuimus. Si enim ex affectu sunt omnes nuptiæ, & nihil inipium, & legis contrarium in tali copulatione fieri potest, quare prædictas nuptias inhihendas existimamus?

¶ a pars. Hic respondetur. Non negatur ingenium posse liberari, sed dicitur, quod si fuerit esse servili conditione, liberari potest dicitur, cum servitus eius fuerit deprehensa. Illud autem *Apostoli* & *Iulii* Papa intelligendum est de his, quorum conditio utriusque nota est. Hujusmodi autem conditio mulieri innotuit erat; non ergo præsumitur auctoritate cogitur manere cum illa, sed liberari illi esse ostenditur vel manere, vel discedere.

C. IV. ¶ De eo, qui ancillam duxit in uxorem, quam patebat esse libertam.
Unde in concilio apud Vermeriam, cui interfuit Rex Pipinus, statutum est, cap. 6.

QVÆSTIO II.

¶ Eadem quæstio proposita est de conditione, an licet mulieri dimittere eam, quem putabat libertam, si postea illum invenit servum. Quod vero mulieri non licet a servo dimittere, nulla rationem videtur posse probari. In *A. Christo* enim sic nec est licet, nec *Græcus*, nec *servus*, neque *liber*. ergo nec *propter* *Christum*. Eadem enim lege in *sede Christi* ut nec *propter* *Christum*. *Paulus* dicitur omnia: *Quæ sunt vobis, subest in Domino.* Et iterum: *[mulier mihi] subest in Domino.* Non precipitur, ut ingenua mulier agnoscat, ancilla servus, sed qualiter eam, cui vult, nubat, dicitur in *Domino*.

C. I. ¶ Licet servo matrem a contrahere.
Item Iulius Papa, cap. 4.

¶ Mulieris nobis unus est pater in cælis, & unusquisque dives & pauper, liber & servus, & equaliter pro se, & pro animabus eorum rationem reddituri sunt. Quæ propter omnes, cujuscunque conditionis sint, unam legem (quam ad Deum,) habere non dubitamus. Si autem omnes i unam legem habent, ergo sicut

¶ Eadem quæstio proposita est de conditione, an licet mulieri dimittere eam, quem putabat libertam, si postea illum invenit servum. Quod vero mulieri non licet a servo dimittere, nulla rationem videtur posse probari. In *A. Christo* enim sic nec est licet, nec *Græcus*, nec *servus*, neque *liber*. ergo nec *propter* *Christum*. Eadem enim lege in *sede Christi* ut nec *propter* *Christum*. *Paulus* dicitur omnia: *Quæ sunt vobis, subest in Domino.* Et iterum: *[mulier mihi] subest in Domino.* Non precipitur, ut ingenua mulier agnoscat, ancilla servus, sed qualiter eam, cui vult, nubat, dicitur in *Domino*.

C. I. ¶ Licet servo matrem a contrahere.
Item Iulius Papa, cap. 4.

¶ Mulieris nobis unus est pater in cælis, & unusquisque dives & pauper, liber & servus, & equaliter pro se, & pro animabus eorum rationem reddituri sunt. Quæ propter omnes, cujuscunque conditionis sint, unam legem (quam ad Deum,) habere non dubitamus. Si autem omnes i unam legem habent, ergo sicut

a *Capit. l. 6. c. 94.* b *Senten. 4. dist. 36. l. 1. p. 1. 3. cap. 53.*
c *Poly. l. 6. tit. 4. Burch. l. 9. c. 1. l. 1. p. 2. c. 156. Panm. l. 6. cap. 37.*
d *al. dicitur abatur.* e *al. censuimus.* f *alt. existimamus.*
g *4. Sent. dist. 35. Burch. l. 9. c. 26. l. 1. p. 2. c. 164. Panorm. lib. 6. cap. 41. & 111.*

